

Jak to chodí v zahradě pro 1. stupeň ZŠ

metodika k naučnému plakátu

Dejte žákům čas, aby si plakát podrobně **prohlédli**.

Děti si mohou obrázky **vybarvit**, u toho si můžete povědět, jaké druhy jsou na plakátu nakreslené.

Společně si povídejte o tom, **co je na plakátu zobrazeno** (princip potravního řetězce a koloběhu energie v přírodě – zahradě).

Zeptejte se dětí, jestli vidí mezi dvěma zobrazenými koloběhy nějaké rozdíly.

Na prvním je zobrazen koloběh energie v zahradě bez lidí, součástí druhého koloběhu je i člověk-zahradník, který si pěstuje něco k snědku.

Co má společného se zvířaty a rostlinami? (také potřebuje slunce, hlínu a vodu, aby se najedl; jeho potrava chutná stejně tak i dalším živočichům – např. salát slimákům; musí vynaložit nějaké úsilí/práci, aby si potravu opatřil – starat se o zahradu, živočichové zase musí sbírat, lovit, dávat si pozor na predátory; člověk může své zbytky z jídla ze zahrady zapojit do koloběhu – dát je kompostovat)

Člověk je na zahradě spíše v roli býložravce (pokud je to zahrada určená pro pěstování zeleniny a ovoce, případně sběr divokých rostlin), i když ve skutečnosti je všežravý.

Na rozdíl od housenek, slimáků či sýkorek ale nemá v zahradě žádného predátora, který by jej chtěl ulovit :)

Ptejte se dětí, **s čím** z toho, co je na obrázcích, **se už v zahradě setkali**: Svítlo na ně sluníčko? Hráli si s hlínou? Viděli v zahradě nějakou vodu? Pozorovali některou z rostlin nebo živočichů?

Jaké další rostliny nebo živočichy bychom mohli do koloběhu zařadit?

Zadejte žákům úkol: v koloběhu je u každé skupiny několik příkladů rostlin nebo živočichů.

Kdybychom chtěli nakreslit koloběh vždy jen s jedním členem, jak by to vypadalo? **Kolik různých koloběhů bychom mohli vytvořit?**

Jak se mohou koloběhy proměňovat v různých ročních obdobích?

Pozorovali jste přímo některé části koloběhu? - např. housenku, jak okusuje list, ptáka, který požírá housenku, kočku, jak loví ptáky, mravence, jak rozkládají něco uhynulého apod. Vydejte se s dětmi do zahrady a zkuste něco takového objevit.

Zahrajte si „hru na rovnováhu“ v zahradě. Pomocí hry zjistíte, co je pro rovnováhu (čili dobrý, žádoucí stav) v zahradě důležité.

Vezměte velký kulatý ubrus či kus látky a míček.

Rozdělte mezi děti role z koloběhu (někdo bude pampeliška, někdo sýkorka, další kočka, žížala atd.). Pro názornost je možné použít kartičky s obrázky, které si děti připnou kolíčkem na oblečení, aby bylo vidět, jakou roli hrají.

Děti se postaví do kruhu a chytanou prostěradlo a vytvoří z něj nad zemí plochu. Na tuto plochu položte míček a vyzvěte děti, aby si s ním kutálely tak, aby míček nespadol na zem, aby byl v rovnováze.

K tomu dětem řekněte, že takhle to chodí na zahradě, kde je dostatek všech možných tvorů, kteří společně udržují rovnováhu, stejně jako my teď držíme látku a můžeme po ní kutálet míček.

Vyzkoušejte si pak, **co se stane, když někteří z koloběhu vypadnou**. Např. nasypeme do zahrady jedovatou látku proti slimákům, ti zahynou, ale mohou se tím otrávit i hlemýždi, ježci, ropuchy, kočky. Nebo na zahradě chybí místa, kde mohou bydlet mravenci, houby a další rozkladači. Je potom těžké vracet do půdy minerály, půda je chudá a nové rostliny hůře rostou. Vyzkoušejte si, jaké to je, udržet míček na plachtě, když ji drží méně dětí – je to obtížnější, míček padá, nebo se nedaří jej udržet vůbec. Podobné to je pak v zahradě.

Proberte s dětmi, **jak je možné rozmanitost zahrady podpořit** (aby byli v zahradě všichni z koloběhu). Ptejte se jich, co bychom mohli v zahradě udělat, aby se tam rostlinám a zvířatům líbilo, aby tam měli co jíst a kde bydlet. Můžeme do zahrady vysadit takové rostliny, aby měli živočichové dostatek potravy. Můžeme na zahradě vytvořit různé úkryty a domečky, umístit pítka, krmítka, co nejméně používat jedovaté postřiky a chemické látky).

Seznam rostlin a živočichů použitých v kolobězích:

Zelené rostliny: jetel, bršlice, pampeliška, sedmikráska, jitrocel, ředkvička, jahodník, salát, slunečnice, třešeň

Býložravci: slimák, kobyłka, mšice, housenka běláška, hlemýžď

Všežravci: ježek, sýkora, krtek, sršeň, ještěrka

Masožravci: kočka, straka, kuna, poštolka

Rozkladači: mravenec, žížala, svinka, bakterie, houby

Tento projekt finančně podpořilo

